

SLOVENSKI NAROD.

Izhaja vsak dan svečer, izimši nedelje in praznike, ter velja po pošti prejetan za avstrijsko-ogerske dežele za vse leto 15 gld., za pol leta 8 gld., za četrt leta 4 gld., za jeden mesec 1 gld. 40 kr. — Za Ljubljano brez pošiljanja na dom za se leto 13 gld., za četrt leta 3 gld. 30 kr., za jeden mesec 1 gld. 10 kr. Za pošiljanje na dom računa se po 10 kr. za mesec, po 30 kr. za četrt leta. — Za tuje dežele toliko več, kakor poština znaša.

Za ožnanila plačuje se od četristopne petit-vrste po 6 kr., če se ožnanilo jedenkrat tiska, po 5 kr., če se dvakrat, in po 4 kr., če se trikrat ali večkrat tiska.

Dopisi naj se izvole frankirati. — Rokopisi se ne vračajo. Uredništvo in upravnništvo je v Rudolfa Kirbiša hiši, Gledališka stolba.

Upravnistvu naj se blagovelično pošiljati naročnine, reklamacije, ožnanila, t. j. vse administrativne stvari.

Vabilo na naročbo.

Slavno p. n. občinstvo uljudno vabimo na novo naročbo, stare gospode naročnike pa, katerim bo potekla koncem meseca naročnina, prosimo, da jo o pravem času ponové, da pošiljanje ne preneha.

„SLOVENSKI NAROD“

velja za Ljubljanske naročnike brez pošiljanja na dom:

Za vse leto	13 gld. — kr.
„ pol leta	6 „ 50 „
„ četrt leta	3 „ 30 „
„ jeden mesec	1 „ 10 „

Za pošiljanje na dom se računa 10 kr. na mesec, 30 kr. za četrt leta.

S pošiljanjem po pošti velja:

Za vse leto	15 gld. — kr.
„ pol leta	8 „ — „
„ četrt leta	4 „ — „
„ jeden mesec	1 „ 40 „

Upravnništvo „Slov. Naroda“.

„Prag-Dux, Dux-Bodenbach.“

Na Dunaji 22. februarja.

Ne bodemo ga tako lahko pozabili, neznatnega severočeskega mesteca, čegar ime se je pretečeni teden tolikrat razlegalo po naši državni zbornici! „Dux“, je ljuto zarjovel „der Rufer im Streit“ poslanec Steinwender, „Dux“ ponavljal je šepetaje tovariš njegov, sladki dr. Magg, in kedar koli se je zinilo to ime, začela se je koža ježiti Dunajskemu filistru in grozovite fantazmagorije mamile so mu lehkoverno dušo, polnile razburjeno domišljijo.

Vi zdolej na Slovenskem, vi ste si ohranili nekoliko več objektivnosti; sprijeno časopisje Dunajsko hvala Bogu še ne upliva tako silno na javno mnenje pri vas, kakor na tukajšnje občinstvo in radi tega sigurno niste slepo verovali vsem lažem, koje so se zadnje dni zares potratno trosile po svetu le s tem namenom, da se ob poštenje in veljavo spravi Taaffejeva sistema in državnozbornska večina. Vender morda ne bode odveč, ako čitateljem „Slovenskega Naroda“, v kolikor to dopušča okorna

tvarina, z jasnimi, lahko umljivimi besedami povemo, iz katerih nagibov je desnica s čistim pričanjem in prav lahkodušno glasovala za odsekov predlog, načeloma vsprejemši državno pogodbo z železnicama Prag-Dux in Dux-Bodenbach.

Ločiti bode pri tem vprašanji stvarni moment od osebnih dodatkov, tikajočih se trgovinskega ministra in njegovega razmerja do posameznih, v to vprašanje zapletenih in vsaj deloma omaževehanih oseb.

Govorili bodemo tedaj ad rem. Ker pravo za pravo z nobene strani ni bilo resnega ugovora proti absolutni potrebi, državno železnično omrežje nadaljevati iz Prage do saksonske meje, sukalo se je vse le okolu tega, je li pogodba, po kateri država v svojo oskrbo, oziroma lastnino prevzame dotični prog, državnemu interesu ugodna ali ne? Poleg tega morala je zbornica ozirati se tudi na to, ali je bilo sploh mogoče, v obstoječih okoliščinah pridobiti si ugodnejših pogojev? Večina je res sodila, da je v obojnem oziru pritrčiti vladnemu predlogu.

I mi smo tega mnenja, da je kupčija, katero je državni zbor danes dognal z dotičnima društvoma, na vsak način koristna za državo. Kajti kaj žrtvuje država za obe prog, sezidani s tolikimi denarnimi žrtvami? Prav za prav vendar le sila malo, ker troški v nobeni razmeri neso nasproti dobičku, ki mora prometu na državnih železnicah in z njim vred avstrijski produkciji in trgovini izvirati iz te pogodbe. Res je, da bode država nek čisti dohodek morala garantovati družbama, ali ta dohodek se ne odmerja po kapitalu, investovanem v železnico, temveč zgolj po dejanskem obratnem presežku. Državo čisto nič ne briga, koliko društvu dolgujeta in če bosta zamogli svojim delničarjem in prioritarjem plačati dolžne obresti. Za njo je merodajna le svota dejanskega obrata in le to, kar bode iz tega obrata se rodilo kot čisti presežek (wirklicher Nettobetriebsüberschuss), le to, pomnoženo za nekoliko odstotkov, je garantovati državi. Cela državna garancija za dobo 1887—1894 izračunena je po povprečni svoti zadnjih dveh let, pomnoženi s 6% tega presežka za l. 1887, s 5% za l. 1888—1890, s 4% za l. 1890—1894.

Znesek, kateri se na ta način garantuje za l. 1894 ostane potem nespremenjen do l. 1970 za ves čas, kojega se državi zljubi, v njeni oskrbi obdržati ti važni občili.

Jedina nevarnost pri tem je, da se vsled neugodnih trgovinskih konjektur ali drugih nepričakovanih dogodkov morda pripeti v kakem posamičnem letu, da bode dejanski presežek nižji nego ona svota, za katero je država prevzela poroštvo. Tu bode potem državi vrasla dolžnost, iz njenih blagajnic doplačati ter pokriti primanjkljaj. Ali ta nevarnost je z jedne strani vendar le bolj iluzorična, ker se iz rapidno rastočega obrata teh prog razvidi neprestan napredek njihove rentabilite, z druge strani se pa morajo taka doplačila zmatrati le kot predujmi, kateri se obrestujejo s 4%, in se povračajo iz obratnih presežkov kasnejših let. Soditi po sedanjih številkah je torej kaj neverjetno, da bode država kedaj primorana, kolikaj izdatne svote posoditi jedni ali drugi zgoraj navedenih železnic.

Po tej poti si bode namreč država dopolnila svoje železniške zveze. Njene črte segale bodo nepretrgano iz Bodenbacha ob saksonski meji do Ponteba in do Ljubljane, oziroma do Trsta, kakor hitro se izvrši nameravana prog Herp, je-Trst. Razpolagala bode tedaj z železnico, katera drži skozi celo monarhijo, od skrajnega severa do jadranskega juga. Le na ta način pa zamore uprava državnih železnic zadostovati svojemu poklicu, s svojo konkurenco uplivati na privatne železnice, ter odstranivši njih dejanski monopol, prisiliti jih k tarifom, kateri ugajajo domači obrti in trgovini. To izredno prednost zadobi država s to pogodbo skoro zastoj — kdo mora tedaj zameriti poslancem z desnice, ako so pritrčili pogodbi, ne zmenič se za krik in hrup levičarskih razsajalcev?!

To velja o državni oskrbi, kajti pravo za pravo se je v prvi vrsti le o tej bilo sklepalo v državnem zboru. Kar se nakupa tiče, sklenilo se je le toliko, da vlada sme kupiti, ako se jej vidi primerno. Ta pravica jej teče pričeni s 1. januarjem 1892. Kupne pogoje moram ponavljati, kajti v dotičnem državnozbornskem poročilu „Slovenskega Naroda“ urinila se je pomota, brčkone tiskarska,

LISTEK.

Ivan Zbogar.

Zgodovinski roman.

(Spisal Charles Nodier, poslovenil Jos. Kržišnik.)

XIII.

(Dalje.)

Napenjati poslednji Nimrodov lok, to ni redko čudo, Napoleon: že deset jih je pred teboj to napravilo. — Nategni še jedenkrat, da so zlomi.

— Naši beneški umetelni ognji zgasno z velikim svetlim žarom, kateri bi poludanje solnce otemnil.

A noč je le še temnejša potem, noč, spadajoča tatem.

Bodoči dan velikega naroda je noč umetalnega ognja.

— „Če uspejete v svojih namerah, govoré, bilo, bi jutri z nova začeti.“

Zloděj vzemi to jutrnje začetje! Danes nam je tako dobro!

— Kedar prestaneš živeti kakor prvi v srci koga drugega, pač v istini si mrtev. Samo navadne oblike še nedostaje.

Družba, ubivajoča človeka, pač je uverjena, da dela pravico. — Neizmerna in krasna bi bila povratna pravica, če bi človek ubil družbo.

— Za dva zločina jaz nimam usmiljenja: nahuditi onemu, kateri se ne more braniti in krasti ubožniku.

Kazen in prokletstvo nesramnežu, ugrabivšemu slepcu psa.

— Divjak ob Južnem morji, dajoč jedno ženo za sekiro, ne kupuje slabo. Kde je dežela, da bi se ne prisvojila žena s sekiro?

— Dnu človeškega srca so tri zmote ali tri skrivnosti, odločujoče ga, da živi: Bog, ljubezen in svoboda. — In skoro bo dve tisoč let, da bi družba že ne bila več, če bi nekolicim Galilejskih prosjakov ne bilo prišlo na misel, da osnujejo s tem vero.

— Koliko spekulantov poznate, kateri bi zastavili verjetno življenje te poslednje naredbe v političnem sveti zlatnik do svoje smrti?

— Pač bi želel, da bi se mi pokazala v zgodovini kaka država, katere ne bi bil osnoval razbojnik.

— Kedar dospejo narodi do poslednje svoje

dobe, čuje se v njih samo jeden vkupen glas: Vse je vseh.

In v istem trenutji, kadar bode zastava, imejoča to devizo, orošena s solzami kakega otroka, iztrgam jo, da si naredim iz nje mrtvaški prt.

— Zgodovina starih narodov se ne pripoveduje težko; zgodovina prihodnjih narodov se ne vidi težko naprej. — Otcí, starčki, modreci, duhovniki, vojaki, vladarji. — In potem... narodi morabit?...

— Samo trije načini so, da navežeš svoje ime na spomin Delfskega svetišča. Treba ga je sezidati, posvetiti ali zažgati.

— Dajte mi moč, usojajoča se prisvojiti si ime: zakon, in pokažem vam tatvino, koja si prisvoji ime: svojina.

— Svoboda ni toliko redek zaklad: v rokah vseh močnih je in v mošnji vseh bogatašev.

— Ti si gospodar mojih novcev, in jaz sem gospodar tvojega življenja. To nama ne spada, ni meni, ni tebi ne. Daj, in pustim ti.

— Tisoč bogastev za jedno misel! tisoč mislij za jedno čuvstvo! tisoč čuvstev za jedno dejanje! tisoč svetlih dejanj za jeden las! — in svet in bodočnost in večnost z vsem tem! (Dalje prih.)

koja onemogoči čitatelju, da razume vsebino pravnega razmerja. Člen III. onega zakona namreč, kateri je bil danes vsprejet tudi v specialni debati, pooblašča vlado, da nakupi ti progi proti kupni renti, katero je izračunati po povprečni številki obratnih presežkov onih treh let, katera so pretekla neposredno pred nakupom, odtegnivši najneugodnejše leto. Ob enem določuje ta člen, da je to odkupno rento plačevati do 30. junija 1962 ter da nižja ne sme biti nego 3.100.000 gl. na leto.

Premisa tedaj, na katero se naslanja vsa spekulacija trgovinskega ministerstva, mora biti, da bodo isti obratni dohodki (Nettobetriebseinnahmen) obeh prog skupaj pričenši z letom 1892 dosegli minimalno odkupno rento 3.100.000 gl. V tem slučaju železnici niti krajcarja ne staneta državno blagajno, v nasprotnem razume se samo ob sebi, da država ali sploh ne sklene kupčije ali če se je to že zgodilo, doplača vsako leto dotični nedostatek. Cele vprašanje tedaj nikakor še ni aktualno; vse je zavisno od obrestnega razvoja imenovanih železničnih prog, in prezgodaj bi bilo že danes vezati si roke. Morda bode kazalo, l. 1892 ali kasneje odkupiti železnici Praga-Duhcov in Duhcov-Bodenbach; ako ne, ostaneta v državni oskrbi, država gospodari s tarifi in — to je naposled vender le glavna stvar!

To so bili stvarni razlogi, zaradi katerih je desnica kakor jeden mož glasovala za vladno predlogo. Veljavnost teh argumentov priznali so tudi levičarski govorniki indirektno s tem, da se nobeden mej njimi, izimši jedinega Kronawetterja, ni lotil zakonskega načrta in pogodbe, temveč krčevito so se držali tako zvane „Vorgeschichte“ ali pa so z vidno slastjo utapljali se v gnojnici osobnega škandala. Kaj je tedaj opravičenega pri onem brezmerem natolcevanju, s kojim je nasprotna stranka tako srdito napadala ministra Pina?!

(Konec v drugem članku)

Deželni zbor kranjski.

(XVIII. večerna seja dne 21. januarja 1886.)

(Dalje.)

K besedi oglasi se poslanec profesor Šuklje: Slavni deželni zbor! Bodi mi dovoljeno, nekoliko besedij izpregovoriti v podporo peticije Ljubljanskih obrtnikov, katero sem bil izročil veleslavnemu našemu predsedništvu in o kateri smo ravnokar čuli poročilo gospodarskega odseka. Pred vsem pa moram konstatirati dvoje stvari. Prvič, da se moja argumentacija nikakor ne obrača proti sedanjemu oskrbništvu prisilne delavnice. Sam sem se prepričal, ne le iz številke računskega zaključka, temveč na lici mesta sem se osvedočil, da je sedanji oskrbnik v prisilni delavnosti po vsem kos svoji nalogi. Zavod posluje eksaktno, vzgledna disciplina nahaja se mej prisiljenci, ne da bi se žalila humaniteta, oskrbnik trudi se, kakor radostno priznavam, tudi v korist mladih korigendov, z jedno besedo, ko sem obiskal našo prisilno delavnico, uveril sem se, da smo pravega moža postavili na pravo mesto. Kritika moja, gospoda slavna, ne velja sedaj osobam, namenjena je vladajoči, po mojem subjektivnem mnenju napačni sistemi.

In še pred drugo insinucijo se mi je zavarovati! Tudi jaz sem popolnem preverjen o etični pomenljivosti ročnega dela v naših kaznilnicah in prisilnih delavnicah. Delo ni zakletstvo, temveč blagoslov, začetek je in temelj človeških krepostij. Oni izmeček človeške družbe, kateri polni prostore naše delavnice, ne dá se drugače pridobiti človeštvu, nego če se spridena narava njegova poblaži z resnim, trdim delom. Znamenit razlog sili na to, da se bode v takih zavodih vedno moralo gojiti tudi obrtno delo. Mnogo je takih izgubljenih elementov, kateri so se dali vlačugarstvu in malopridnemu življenju le vsled tega, ker se nikoli neso privadili kake pošteni obrti. Take ljudi treba vzgojevati, čestokrat morajo se priučiti kakemu rokodelstvu, le s tem jim je otvorjena ona pot, po kateri se morajo zopet povzdigniti mej koristne članove socialnega organizma. Iz tega sledi, da se jaz načelno nikakor ne upiram obrtniškem delu v kaznilnicah in prisilnih delavnicah, čisto nasprotno, celo cenim ga radi one eminentne sile, s kojo upliva na odgojo padle človeške narave.

Ali ob enem se mi dozdeva, da je sedanja uredba obrtnega dela po naši prisilni delavnici vender le velika krivica proti domačim poštenim obrtnikom. Ne bodem se dotikal velevažnega vprašanja, kako odstraniti ono grozovito konkurenco, s kojo

državne kaznilnice ugonobiti prete ubogega davkoplačevalca obrtnika. O tem vprašanju govorilo se bode mnogo in razpravljalo na drugem kompetentnem mestu, v avstrijskem parlamentu. Marveč izprosil si bodem pozornost visoke zbornice za nekoliko trenutkov le v to svrhu, da razjasnim dejanski položaj, v katerem se nahaja zlasti Ljubljanski obrtnik nasproti tovarniškemu delu naše deželne prisilne delavnice.

Primerjal sem §. 7. letnega poročila v dotični partiji z računskim zaključkom zaklada prisilne delavnice za l. 1884, in našel sem nekoliko števil, katere zase mnogo bolj glasno govoré nego zamorejo to storiti najzgovornejši poslanci. Na strani 112. je namreč čitati, da je število privatnih del v tem zavodu jednega samega leta, (1883 na 1884) poskočilo od 3847 na 5539. Znam sicer, da je v tej številki zapopadeno precej takega privatnega dela, s kojim se ne peča Ljubljanska obrtnija, a vender se dá trditi, da se je vsaj v istem razmerju pomnožila škoda, katera Ljubljanskim obrtnikom vzraste po silni konkurenci naših prisiljencev. In oglejmo si računski zaključek za l. 1884! Tu bodemo našli, da dejanski dohodki fabriškega in delavniškega zavoda za l. 1884 znašajo izdatno svoto 44.215 gl. 79½ kr., tedaj tudi po odšteti aktivnih zastankih pričetkom leta še vedno 26.014 gl. 67 kr. za 8854 gl. 67 kr. **več nego je bilo proračunjeno.** S tem se ujema, da letna poročila na strani 112 izkaže tovarniški dohodek leta 1884 s 13.364 gl. 23 kr., tedaj v primeri s prejšnjim letom vzvišek tega dohodka za skoro **3000 gl.** Tudi številke, katere smo ravnokar čuli iz ust čast. poročevalca, so le dokaz za isto progresijo obrtnega dela v naši prisilni delavnici.

Lep finančni efekt na korist deželi naši, utegne vsklikniti marsikdo, kateri se ozira zgolj na denarni interes deželne blagajnice. Istina, a žalibog je ta dobiček iluzoričen in drago ga mora plačati propadajoča obrtnija! Kajti iz letnega poročila, iz detailiranih številke računskega zaključka in iz poročila gospoda oskrbnika razvidi se jasno, da ta dobiček deloma, morda celo po svoji večini izvira iz čevljarskega, mizarskega in krojaškega dela ter se je pridobil le na škodo domačim obrtnikom. Mari res kdo misli, da je obrtnik davkoplačevalec sploh v stanu, tekrovati z obrtnikom kaznjencem ali prisiljencem? Oglejte si jedenkrat malega obrtnika in položaj njegov! Država pobira od njega pridobnino in dohodarino, davek, ki je pri nas — to mi bode potrdil g. poročevalec, ki je ob jednom načelnik davčnega odseka državnozbornskega — obsoleten po svoji osnovi, neprimerno razdeljen, veliko preobčutljiv za nižji slojeve davčnih sil. Dežela in občina, navalita tudi nekaj svojih bremen, potem mu treba skrbeti za stanarino, za kurjavo in razsvetlavo, drago treba plačati pomagace, o tem, da si mora omisliti tudi tehnične priprave, ki so kolikaj podobne našemu v tehničnem oziru tako naprednemu stoletju, o tem niti govoriti nečem. In sedaj naj konkurira s tovarniškim delom po kaznilnicah in prisilnih delavnicah, s podjetnikom tedaj, kateremu se ni brigati za stanovanje in hrano, za kurjavo in svečavo, kateremu država, oziroma dežela nakupuje najnovejše stroje in veliko zalogo surovine, kateri razpolaga z izredno cenim delavskim materijalom, z delavci, ki nikoli ne „štrikajo“ in nikoli ne zamude svojega posla! Na prvi pogled se vidi, da je taka konkurenca neznosna, da mora korenike spodjedati proti obrti. Ne bojim se ugovora, ako naravnost vidim, da je ravno konkurenca kaznilniškega dela mnogo zakrivila pri rapidnem poginu naše male obrtnije, pri poginu, katerega ne gre izključno razlagati po posledicah sedanje individualistične produkcijske sisteme, o tem grozovitem propadu pričajo številke, saj je na pr. na Dunaji tekem zadnjih let število krojačev padlo od 3095 na 2719, število čevljarjev celo od 3117 na 2631!! In isto neugodno razmerje kaže se mej Ljubljanskimi obrtniki. Uradne štatistike v tem oziru sicer še nemamo, vender sem si preskrbel nekoliko precej zanesljivih števil, katere to živo ilustrirajo. Kar se tiče na pr. krojačev, bilo je mojstrov v dobi 1860—70 okolu 30. Izmej teh plačala sta po magistratnih zapiskih 2 po 31 gl. 50 kr. pridobninskega davka, 12 pa po 15 gl. 75 kr. Danes pa odrajtuje le še jeden davka 15 gl. 75 kr., vsi drugi nastavljeni so z davčnimi svotami 8 gl. 40 kr. ali celo kot „mali patentarji“ s 3 gl. 15 kr.! Krojaških pomagačev bilo je pred 20 leti v Ljub-

ljanskem mestu 180—200, dandanes je pač število mojstrov poskočilo za 10, število pomočnikov pa je padlo na 50, tedaj se zmanjšalo za 300 odstotkov! In še bolj karakterističen je drug factum. V desetletji 1860—70 bilo je v Ljubljani še 10—12 mojstrov, kateri so ob jednom bili hišni posestniki; danes pa, ko je vender prebivalstvo se pomnožilo tudi pri nas, je le še jeden v srečnem položaji, da se ponaša z lastno hišo!! Te razmere ponavljajo se v isti meri pri čevljarjih, deloma tudi pri mizarjih, — iz vsega se vidi, da obtnost naša peša in propada.

Tú mi je neprijetna dolžnost, da moram opozarjati na neko neljubo razliko mej postopanjem državnih oblastev in avtonomne gospodske. Po državnih kaznilnicah so se vsaj toliko bili ozirali na pritožbe obrtnega stanú, da je justično ministerstvo l. 1883 z ukazom dne 18. marcija št. 4226 odredilo, da je privatno delo za lokalne potrebe kolikor mogoče omejiti, in da se morajo cene za take privatnim osebam namenjene izdelke ravnati po cenah prostega obrtnega dela. Znam sicer, da take določbe le koristijo pri strogi izpeljavi, katera je skoro nemogoča, in prav bojim se, da je ta naredba le na potrpežljivem papirji ostala — a vender je državna uprava vsaj svojo dobro voljo pokazala, pri avtonomni upravi pa do današnjega dne žalibog tudi to dobro voljo pogrešamo v tej tako važni zadevi!

Toda, gospoda moja, grešil sem toliko na vašo potrpežljivost, da smete zahtevati od mene nekoliko pozitivnih nasvetov. Saj smo tudi v tem oziru sigurno v čudni zadregi! Z jedne strani uvidevamo baje vsi brez razločka, da je taka, rekel bi roparska konkurenca deželnega zavoda neprimerna, obrtnem stanu sila škodljiva, z druge strani pa zopet ne smemo iz očí spustiti denarni interes deželne blagajnice in prvotni namen prisilne delavnice, s strogim delom povzdigniti ono nesrečno človeško sodrgo, katero je človeška družba pahnila v take zapore. Težko je, združiti svoje ozire, zadostovati jednemu namenu ter drugega ne zanemarjati. Težava je temu večja, ker deželni zbor ni pristojen, sklepati o kardinalnem vprašanju, o delu namreč po državnih kaznilnicah. Da bi mi v tej visoki zbornici kompetentni bili, iz lastne inicijative staviti kak predlog, skleniti kak zakon o tem perečem vprašanju, — rekli bi lebko: Po vseh kaznilnicah je izdelati obrtna dela za državno upravo, zlasti za vojaške potrebsčine, in v istem hipu rešen je problem, kaznilnice bi imele dovolj posla, in malemu obrtniku ne bi bilo povoda, pritoževati se nad nejednakim tekmečem!

Ali, gospoda moja, to vprašanje odmaknjeno je našemu področju, in tedaj sem prisiljen, omejiti se na strogo lokalno stališče ter le z njega in z ozirom na domače razmere izražati svoje mnenje. Pred vsem moram naglašati, da nimam nič ugovarjati, ako deželna uprava, ako vsi deželni zavodi dotične svoje obrtne potrebsčine tam si preskrbijo, kjer jih najmanj stane, v prisilni delavnici namreč. Temu se baje tudi Ljubljanski obrtniki ne bodo protivili. Kar se pa tiče privatnih del, naj se opusté vse one stroke, ki so v izdatnejši meri zastopane po domači obrti, n. pr. mizarstvo, krojaštvo, čevljarstvo itd. Tkalstvo, ki vsaj po mali obrtniji ne obstoja več v deželi, naj se razširi isto tako izdelovanje kartonež in drugih papirnatih ali slamatih izdelkov, tedanji oskrbnik, do katerega imam izredno zaupanje, izumnil bode pota in sredstva, po kojih se bode prisiljencem preskrbelo to, česar potrebujejo v prvi vrsti, delo. Potem pa zahtevam, da se delavna moč prisiljencev, mej katerim je dovolj krepkih, zdravih postav, uporabi za poljedelstvo, zlasti pa za večja kulturna dela. Naj mi nikdo ne ugovarja, da je to nemogoče iz administrativnih razlogov. Baš te dni sem slišal na jako kompetentnem mestu, da bodo koroške hudournike zagvozili — kaznjenci na Ljubljanskem gradu! Oddelek sto kaznjencev poslal se bode v gornjo Ziljsko dolino, v Koče (Kötschach), in tam se bodo lotili tega podjetja. Če je to mogoče na tako daljavo z kaznjenci, zakaj ne bi bilo mogoče v deželi z našimi prisiljenci?! Saj smo se vender jedenkrat v toliko ohrabrili, da mislimo na uravnavo naših tekočih vodá. Za to bode trebalo delavcev po ceni in kar pri roki jih imamo v naši prisilni delavnici!

Končal bodem, gospoda moja, povedal sem, kar mi je bilo pri srci, ko sem slišal pritožbo Ljubljanskih obrtnikov, ko sem prečital njih peticijo, katero so po meni izročili veleslavnemu predsedništvu. Le še jedno

opazko, predno končam. Vidi se mi, kakor da bi s peticijo Ljubljanskega obrtnega društva ono veliko gibanje se urinilo tudi v to deželno sobano, katero že dandanes označi dub naše dobe in kateremu je osigurana bodočnost. Naravnost rečem, socialno vprašanje trka sedaj v prvič morda na te duri! Nimamo sicer na našem ozemlju onega delavskega proletarijata, ki je najtemnejša senčnata stran toliko hvalisane kulture 19. stoletja. Vender čutimo i mi škodljivo posledico gospodarstvenega atomizma, kajti tudi pri nas ginejo tla malemu obrtniku, tudi pri nas hira in propada stan, kojega varovati, čvrstejša ohraniti mora glavna skrb biti vsakemu razsodnemu politiku. Peticija Ljubljanskega obrtnega društva je bolesti vsklik, pravi „cri de douleur“ utaplja joče se male obrtnije; že radi tega zasluži, da jo deželni zastop uvaževa po vsem njenem obsegu. Znam sicer, da še nismo rešili domačih obrtnikov, če uslišimo njih terjatve, če odpravimo pritožbe o konkurenci prisilne delavnice. Trebalo bode poseči bolj na globoko, vsi poklicani faktorji bodo morali sodelovati pri rešitvi tega vprašanja. Ali navzlic temu, navzlic tej relativni nedostatkosti uverjem sem, da bomo domači obrtniki koristili že s tem, če ustrežemo skromnim zahtevam, izraženim po peticiji Ljubljanskih obrtnikov, če potom enkete se informiramo o njih pritožbah in željah. Obžalujem, da gospodarski odsek zbog „primanjkanja časa“ ni mogel zaslišati tudi nekoliko Ljubljanskih obrtnikov, dasi je peticija obrtnega društva izročena bila že pred dobrim mesecem. Zaslišal se je oskrbnik prisilne delavnice. Vso čast temu gospodu, ali vender se mi vidi, da je v tem vprašanju nekako „judex in propria causa“, da ni bil in ni mogel biti za vsem objektivni. Da bi se od strani gospodarskega odseka bilo poizvedovalo tudi mej obrtniki, razjasnilo bi se morda marsikako protislovje, katero se nahaja v poročilu g. oskrbnika. Ali jedno reč moram vender le konstatirati tudi iz tega poročila. Kar pretresla me je izjava oskrbnikova, da obrtniki po Trnovskem in Krakovskem predmestju za iste cene delajo kakor naši prisiljenci, da tedaj prisilna delavnica z njimi niti konkurirati ne more. Gospoda moja, če je temu tako, če domači mali obrtnik v istini za tako plačo, za take „hungerlöhne“ delati mora kakor prisiljenec, pri katerem se gleda le na režijske troške, potem, gospoda moja, je to žalosten simptom najskrajnejše važnosti, in zadnji čas je, da pod roke sežemo propadajoči mali obrtniki!

Posebne predloge ne bodem stavil, bržkone danes tudi ne bi mogel prodreti z njim. Odsekov nasvet odstopa to vprašanje deželnemu odboru. Ne bodem se protivil, le to željo moram naglašati, naj se deželni odbor kar hitro mogoče loti te zadeve, naj se informira tudi pri obrtnikih ter naj potem svoje konkretne predloge v prihodnjem zasedanju izroči deželnemu zboru! (Dalje prih.)

Politični razgled.

Notranje dežele.

V Ljubljani 25. februarja.

Na Dunaji sešel se je odbor sedmorice, katerega je bila izvolila poslednja konferenca škofov. O čem se odbor posvetuje, ni znano. Kakor „Vaterland“ javlja, predmet njega posvetovanju ni, kako postopati proti razirajočemu starokatoličanstvu. Ker se konservativni listi poslednji čas posebno bavijo s šolskimi zadevami, dalo bi se sklepati, da bode odbor morda se tudi kaj posvetoval o tej stvari.

Vnanje države.

Dunajski dopisnik „Egyetertes“-a razgovarjal se je z grofom Khevenhüllerjem o srbsko-bolgarske vojni. Mej drugim je poslanik izjavil, da so v srbskem glavnem stanu imeli zemljevid avstrijskega generalnega štaba, ki pa ima mnogo napak, kakor se je pokazalo. Bolgari so pa imeli jako dobre ruske zemljevide. Nadalje je rekel Khevenhüller, da je težko pregovoril kneza Aleksandra, da je vsprejel premirje. Vspah prvega vojnega sveta je bil, da so se Bolgari pomaknili naprej, še le potem se je knez udal, ko mu je pretel, da bode imel neprijetnost z Avstrijo. Z avstrijsko vojsko mu pa ni grozil. — Kakor se „Pol. Corr.“ poroča iz Bukurešta, so poslednje instrukcije Mijatovića jako iznenadile tamošnje diplomate. Nekateri so mislili, da je to le kaka nova zavijača srbske vlade. Mijatoviću se je pa vender posrečilo z ustnimi izjavami razgnati nezaupanje diplomatov. Nekateri so izjavili, da bi bilo dobro, da se v mirovni pogodbi tudi določi, do kdaj bodeta obe državi demobilizovali. Srbski odposlanec je obljubil, da je srbska vlada tudi v tem oziru pripravljena ustreči vsem zahtevam. Kakor se misli, bode konferenca imela le še kaki dve ali tri seje, pa bode sklenen mir.

Kakor „Agence Havas“ javlja, pripravljene so velevlasti ratifikovati turško-bolgarski dogovor, ne da bi čakale revizije vzhodnorumeljskega upravnika. Sporazumeti se morajo samo še o obnovljenji pooblastil kneza Aleksandra čez pet let.

Predvčeraj je novi turški poslanik izročil grškemu kralju svojo poverilnico. Tem povodom je izrekel, da sultan posebno spoštuje grškega kralja in želi, da se ohranijo dobre razmere z Grško. Kralj Jurij mu je v enakem zmislu odgovoril in tudi izrekel željo, da se ohrani mir. — Kakor se govori, bode odstopil sedanje grško ministerstvo in bode Rikakis ali pa general Grivas poklican, da sestavi novo vlado.

Knez črnogorski dobil je od ruske vlade pol milijona rubljev na posodo, da se bode mogla zgraditi luka v Baru. To posojilo se bode v obrok izplačevalo iz ruskega državnega zaklada, ne da bi bilo treba plačevati obresti. Načrt za luko bode napravil generalni štab ruskega ženijskega voja.

Za Windthorstom, kateri je v pruskem deželnem zboru hudo pobijal protipoljsko predlogo, je zagovarjal naseljevanje Nemcev na Poznanskem konservativec Kennemann. Trdil je, da Poljaki se vedno prizadevajo obnoviti nekdanjo poljsko kraljevino. Na Poznansko treba pošiljati nemške katolike, nemške župnike z nemškim nadškofom. Hänel ne verjame, da so Poljaki samo zategadelj katoliki, ker se nadejajo, da bode katoliška cerkev njim pomogla obnoviti poljsko državo. Če je predloga res v interesu dežele, čemu se je pa predložila v protiustavnej obliki? To se vidi, da je vlada izdelala predlogo iz strasti. Tacega zaklada brez strogega nadzorstva takej vladi ne more dovoliti manjšina, najmanj pa katoliško središče, ker ni nikakih jamstev, da se zaklad ne bode rabil za širjenje protestantizma, pa tudi svobodomiselnih strank ne, katero vlada preganja. Svobodomiselnih strank mora obsojati vso politično metodo, iz katere izvira predloga, kajti ne namerava nič drugega, nego razglasiti vojno stanje na Vzhodnem Pruskem. Če se pomisli na iztirjanja Poljakov in Bismarckovo sovraštvo proti poljskemu življu, je takoj jasno, da bode predloga le postrila nasprotja. Levice ne zmatra Poljakov za nedolžna jagnjeta in odobrava, da se ovira obnovenje nekdanje Poljske, toda ne zdi se jej prav, da se postopa z vzhodnimi provincijami kakor z odločenimi poljskimi pokrajinami, kajti to le ovira njih popolno spojenje s Prusijo. Govornik pritrjuje Windthorstu, da se Poljakom morajo dati ista prava, kakor drugim državljanom. Prisilno ponemčenje nasprotuje sedanji kulturi. Dopuščati se more samo acimilacija. Da se Nemci izseljujejo z vzhoda na zapad, temu so krive slabe kulturne razmere v vzhodnih pokrajinah. Vlada bi zategadelj morala gledati, da povzdigne občno blagostanje v teh krajih. Da zboljša šolstvo, treba povišati šolski zaklad. Vlada je pa mesto tega občinam vzela pravico imenovati učitelje in tako kratila avtonomijo občin. Govornik misli če se hoče kaj storiti proti Poljakom, naj se odpravijo samo predpravice veleposestnikov in fidejkomisi. Jednostran-ko postopanje vlade bode le škodovalo nemštvu. Predlogo sta še zagovarjala minister Lucius in narodni liberalec Hobrecht, ki pa nesta nič posebnega povedala, potem se je končala debata in predloga izročila odseku 21 članov.

Predsednik angleškega lokalno-vladnega urada, mr. Chamberlain, vsprejel je deputacijo delavcev, ki ga je prosila, da bi izdelal načrt o večjem izseljevanju. Chamberlain je odgovoril, da je prevzel svoj urad, ker se je nadejal, da bode moči zboljšati položaj delavcev. Socijalistični vodje so najhujši sovražniki delavcev. Odsvetoval je delavcem nasilstva ter se izjavil, da se izseljevanju stavijo velike ovire. Rad bi, da delavci dobé kaj zemlje. Izrekel se je proti javnim zgradbam na državne stroške, ker bi s tem bilo le malokaterim pomagano, misli pa, da bi bilo dobro, da bi se lotila lokalna oblastva kakih zgradb v svojih okrajih.

Kitajska vlada je dovolila, da se 31 katoliških vikarijatov na Kitajskem, ki so do sedaj bili pod francoskim pokroviteljstvom, postavi pod pokroviteljstvo italijanskega poslanika de Lucca.

Dopisi.

Iz Celovca 22. februarja. (Naše prošnje in družba sv. Cirila in Metoda.) Prošenj za katoliško-slovenske šole nabralo se je dozdaj 93, in sicer 42 iz raznih far, 20 občinskih zastopov in 31 krajnih šolskih svetov. To je za koroške Slovence vender lepo število. Radovedni smo, ali bodo nemško-liberalni poslanci še zmirom trdili, da Koroški Slovenci sami prosijo za nemške šole? Če je kaj pravice na Dunaji in če je kaj verjeti obljubam sedanjega ministerstva, potem te prošnje ne morejo ostati brez uspeha.

Ako se to po vender zgodi, potem bomo nastopili s pot tožbe pri upravnem sodišči. Celovška podružnica sv. Cirila in Metoda je na svojem prvem občnem zboru dne 16. februarja sklenila, prositi glavno družbo za to, da jej ta priskrbi advokata za to pravdo. Da bi se pritoževale posamične fаре, to ni svetovati, kajti farman je vsak in vsak se sme podpisati; v vsaki fari pa se bo

našlo nemškutarjev ali odvisnih ljudij, ki bodo podpisali tudi nasprotno pritožbo, in tako ne bodo vedeli, komu prav dati. Druga pa je z občinskimi zastopi in krajnimi šolskimi sveti. Občina je samoupravna, kr. šolski svet pa šolska oblast, ki je postavljena za več let. Občinski zastop ima pravico govoriti v imenu občine in se sme tudi pravdati za občino. Ko bi se oglasili drugi in rekli: „občinski zastop ni govoril po naši volji“, reče se jim lahko: „saj ste ta zastop sami izvolili“. Naše prošnje je podpisalo 20 občin. Vse te so gotovo tudi pripravljene, uložiti novo pritožbo na deželni šolski svet; ako jih ta, kakor že naprej vemo, ne bo uslišal, naredila bo družba sv. Cirila in Metoda rekurz na ministerstvo in od tam na upravno sodišče. Tam se nam bo pravica priznala, in minister se takemu odloku vender ne bo mogel ustavljati. Tako bomo narodne šole dobili vsaj v tistih krajih, kjer imamo narodne občinske zastoje. Naša skrb mora potem biti, da povsodi zmagamo pri občinskih volitvah. To je mogoče vsaj v dveh tretjinah slovenskih občin na Koroškem. Potem se bomo lotili še zadnje tretjine, in nasprotnikom bo ostalo nazadnje le malo število na pol ponemčenih občin. Zato bi mi smeli že veseli biti, ko bi se §. 6. šolske postave vsaj tako preuredil, da bi krajni šolski svet ali pa občina odločevala o učnem jeziku, ne pa deželni šolski svet.

Iz Litije 24. februarja. [Izv. dop.] Včeraj praznoval je c. kr. okr. glavar gospod Grill svoj imendan, komisar gospod grof Attems pa svojo odhodnico.

Da se praznovanje poveča, kupilo je tukajšnje vrlo pevsko društvo lepe rakete, ki so se zažigale zvečer mej izbornim petjem slovenskih pesnij pred poslopjem okrajnega glavarstva. Po dovršenem petji podalo se je pevsko društvo v prostore g. Oblaka, kamor sta pozneje prišla tudi gospoda praznovalca.

Imela sta tukaj priliko videti, da sta oba priljubljena. Mej petjem in govori gosp. sodnika, župnika, načelnika južne železnice in dr. radovali smo se do ranega jutra.

Obema naj velja tudi še tem potom in sicer gospodu glavarju „Na mnogaja leta!“ gospodu komisarju pa Srečen pot! in mnogo sreče na novem mestu.

Iz Postojine 23. februarja. [Izv. dop.] Pričenši predpust majal sem nejevoljen z glavo radi predolžega časa norosti, menč, v dolgem predpustu — bode mnogo veselic in malo prave vesele zabave, da celo bal sem se, da bodo naše čitalnične veselice veliko trpele pomankanja gostov. Radujem se, da sem se varal.

Pretečeno nedeljo imeli smo že tretjo veselico s plesom, tombolo in šaljivim prizorom. Okolu osme ure jelo se je občinstvo zbirati in naši lepo ozaljšani čitalnični prostori se polniti. Kmalu se je pokazalo, da so tudi ti veliki prostori našim veselicam premajhni, kajti proti devetih postajala je gneča — le škoda, da ni bila še jedna soba na razpolaganje. Nameravalo se je sprva, pričakovavši mnogo gostov, napraviti to veselico pri „Ogrske kroni“, pa neka čudna sila primorala nas je, ostati v domačih prostorih, kar danes vsi obžalujemo. — Skušnja uči. Pričela se je veselica z valčkom, kojega je 20 parov plesalo, ali bolje rečeno ni plesalo ker nemamo tako prostorne dvorane in veličasten pokazal se je obisk pri četvorki, pri kateri je plesalo ali se gnetlo 26 parov, to je jako lepo število za Postojino.

Ker dandanes živimo v tako zvanem „spravljivem času, uplivalo se je tudi na čitalnični odbor tako mogočno, da je vabil brezizjemno društvenike družega tukajšnjega bralnega društva. Seveda prišel od teh ni nihče, kajti kakošna pregreha bi bila to zoper abstinenčno politiko.

Za Boga svetega, ali so ni odboru dovolj odsvetoval tak korak, sedaj jo pa imate — obžalujem — pa zahvaliti se morate omenjenemu uplivu. Končaje še omenim, naj bi se bilo za šaljivi prizor kaj boljšega izbralo. Raca na vodi, češčina ni tako revna, da bi imela jedini ta šaljivi prizor. Odbor naj se bi bil začetkom na pravo osebo obrnil, gotovo bi se bilo kaj primernejšega v češčini našlo in preložilo. Za Boga svetega ljubše bi mi bilo, da bi bila ona kosmata kroglja dohtarja politike že pri prelaganji zadela in v njem obtičala, kakor pa, da je na oder doletela. Sicer se pa glasi: čistemu je vse čisto“. Ponosni smo na naše pretečene veselice in upam, da se bo maskarada v nedeljo teden jednako sijajno obnesla.

Domače stvari.

— (Umrli) je 23. dav t. m. v Kranji gosp. Valentin Preširen, c. kr. knjigovodja, jedva 53 let star. Bil je vreden uradnik in iskren narodnjak, ki se tudi pri najhujšem pritisku ni bal, pokazati svojega narodnega prepričanja. Lahka mu zemljica!

— (Kranjska trgovinska in obrtna zbornica) izvolila je pretečeni tork svoja dosejanja predstojnika in sicer Josipa Kušarja predsednikom in Ivana Nep. Horaka podpredsednikom.

— (Za „Mir“) nabral je mej nekaterimi Ljubljanskimi rodoljubi g. Ivan Hribar 72 gld. Naj bi tudi drugod pridno zbirali doneske za ta koroškimi Slovincem tako potrebni in koristni list.

— (Za Sokolovo maskarado) delajo se vsestransko velike priprave. Čuli smo o zanimivih skupinah in čitali mnogobrojna oglasila z dežele. Izvestno bodo tudi letos bogato okrašene dvorane starega strelišča polne elegantnega občinstva. Pomnoženi odbor za maskarado imel je sinoč sejo, pri kateri se je vse potrebno sklenilo in pri kateri je bil na ogled prelep uzorec plesnih redov, katere bodo dame dobivale v spomin na prelepi ta večer.

— (Ime Bismark — slovansko.) Tako bajé trdi in razlaga g. prof. K. Po rečenega gospoda razlaganju pisal se je Bismarck prvotno pismarek. Iz te besede postal je pozneje pismark, naposled pa sedanji Bismarck. Ker je gospod profesor sam nekoč izjavil, da je on „aus dem Antediluvium“, nam menda ne bode v zlo štel, ako se nam tudi njegova etimologija precej predpotopna zdi, popolnem slična jednakej etimologiji pokojnega viteza Resingena na Teharjih. Slednji je namreč v družbi večkrat trdil, da je ime gore Čimboraso tudi slovensko. Če je kdo ugovarjal, ali neverjetno z glavo pomajal, je hitro začel razlagati, češ: „Čim bo rasu, (čemu bo rastle) saj je že tako dosti visok.“

— (Vreme) se je včeraj in danes na bolje obrnilo. Preteklo noč videli smo po dolgem prestanku zopet zvezdnato nebo, danes pa — solnce.

— (Gosposko strežništvo) ima v soboto dne 27. t. m. v steklenem salonu čitalnične restavracije svoj „plesalni venček“, pri katerem bode svirala godba 17. peš-polka barona Kubna.

— (Pasja kuga v Bleški okolici.) Kolikor se je do sedaj zvedelo, ni kuga, ampak zastrupljenje po izredno hudem otrovu „strijhinu“. Lovci so baje lisicam menili priti do živega s to naglo smrtjo, na vado pa je naletel marsikateri pes ter poplačal mikalni grizljaj s svojim življenjem. Politična gosposka, ki daje privoljenje za ta način lova, naj bi lovce poučila, da vade take vrste ni umestno napravljati v obližji hiš in po občnih potih. Ako so pa dotičniki brez privoljenja z omejenim strupom ukvarjali se, naj bi se pa po obstoječih postavah o strupu, njegovi kupčiji in porabi ne poklicali samo na odgovor, ampak naj bi se tudi, kakor zaslužijo, kaznovali.

— (Ponarejenim srebrenikom) prišla je Bleška žandarmerija na sled. Prijeli so nekega gotovega Rekarja, ki je v nedeljo v krčmi Vinc. Černeta v Gorjah izdal dva srebrenika. Denar sicer ni slabo ponarejen, črke in podoba pa vendar nemajo tiste ostroste v potezah in je vse nekako zalito. Najlože se pa pozna falsifikat po črkah ob robu, katere precej zmedeno stoje in po cvenku, kojega ti iz cinka in svinca izdelani „tolariji“ prav nič nima.

— („Tržaško podporno in bralno društvo“) imelo je v nedeljo 21. t. m. v dvorani „Slovanske čitalnice“ v Trstu svoj V. občni zbor, katerega se je udeležilo nad dve tretjini udov. Predsednik g. Iv. Požun zaklical je v svojem nagovoru presvetlemu cesarju „živio!“, kateri klic odmeval je gromovito iz ust društvenikov. Potem vršil se je dnevni red. Iz letnega računa razviden je hvalevredni materialni napredek mladega društva, katero je imelo s početka težko borbo za svoj obstanek. Sedaj je nada opravičena, da bode rastle in cvetelo. V vodstvo voljeni so bili: gg. Iv. Požun predsednikom, Vek. Grebenc in Ant. Ružička podpredsednikom. Jos. Dražil in Iv. Hafner tajnikoma, Vek. Rižner knjigovodjo in Mat. Čudvot denarničarjem. V soboto dne 27. t. m. priredi ženski oddelek tega društva prvi svoj plesni venček v dvorani Monte Verde. Plesalo se bode tudi „kolo“, pri katerem bodo sodelovali iz prijaznosti vrli gosp. Sokolci.

— (Vabilo) k lovskeemu večerku dne 27. februarja 1885 spojenemu s šaljivo loterijo v prostorih gosp. A. Lavriča v Planini. Godba c. kr. peš. pol. štev. 17. — Začetek ob 8 uri zvečer. — Ustopenina 1 gld. 50 kr. za gospode. Čisti dohodek namenjen je dobroteljnim svrham. Dame so prošene, da pridejo v domači opravi. Odbor.

— (Veselico), katero priredi „delavsko bralno društvo“ v Idriji v nedeljo dne 28. t. m. pri „Zvezdi“. Spored: 1. Rossini: Overtura k operi „Tancred“, svira godba. 2. A. Nedved: „Zvezna“, moški zbor. 3. Hr. Volarič: „Vesela družba“, mešani zbor. 4. W. Balfé: Divertissement iz opere „Ciganka“, svira godba. 5. A. Hajdrih: „Pri oknu sva molče slonela“, četverospjev. 6. Kam. Mašek: „Strunam“, moški zbor. 7. J. Bezeg: „Zvezdici“, mešani zbor. 8. Potpourri „Slovenskih narodnih pesnij“, svira godba. 9. F. S. Vilhar: „Sokole divni!“, moški zbor. 10. F. S. Vilhar: „Večerna“, mešani zbor. 11. Rubens: arija iz „Il Domino nero“, svira godba. 12. Tombola. 13. Ples. — Začetek točno ob 8 uri. — Ustopenina od moške osebe za ude 10 kr., za neude 20 kr. K obilni udeležbi najuljudnejše vabi odbor.

— (Vabilo.) Ker k občnemu zboru „Savinjske posojilnice v Žalci“ dne 21. februarja ni prišlo zadostno število zadržnikov, vabi odbor „Savinjske posojilnice“ vnovič vse ude te za druge k občnemu zboru v nedeljo dne 28. februarja ob 3. uri popoldne. Dnevni red: 1. Predlaganje računov za leto 1885. 2. Predruženje pravil. 3. Volitev novega odbora. 4. Razni nasveti.

— (Razpisano) je mesto zdravnika v Bolci za ves sodnijski okraj, ki šteje 8 občin in 9000 duš. Plača 780 gld. Za obiske, ordinacije v Bolci in izven Bolca normalne pristojbine. Troške za cepljenje koz plačuje deželni zaklad. Za ogledavanje mesa in mrličev posebna nagrada, kakor tudi za zdravljenje vojakov v trdnjavi (Flitscher Klause). Prošnje do 16. marca na občino Bolško.

Telegrami „Slovenskemu Narodu“.

Dunaj 25. februarja. Baron Teschenberg umrl. — Enketo za ustanovitev občnega trgovskega muzeja otvoril pokrovitelj nadvojvoda Karol Ludovik z nagovorom, v katerem je poudarjal, da rastoča konkurencija vnanjih podjetij in narodno-gospodarske razmere Avstro-Ogerske k živahnejemu trgovskemu prometu z inozemstvom silijo. Nadvojvoda pozivlja, da se domoljubna ta naloga podpira in stvari blagodejen zavod za domovino. Potem je predsednik Coronini enketo z nagovorom otvoril.

Ala 24. februarja. Drug, koleri podoben slučaj konstatoval se je včeraj v Guni-zanu pri Veroni, katerega žrtev je bil mlad kmet. Odredile so se takoj vse varnostne naredbe.

Ker je skrajni čas, da se vadimo za besede, katere priredi tukajšnja čitalnica v postu, vabi podpisani odbor vse gospode pevce, da pridejo gotovo jutri, to je v petek zvečer k pevski skušnji.

V Ljubljani 25. febr. 1886.

Odbor čitalniškega zbora.

Poslano.

Bolezni vsake vrste, zlasti bolezni živcev, padico, bolečine v želodcu, nervozno šumenje po ušesih, trganje po ušesih, slab posluh, glavobolje, migreno, bledico in mrtvice ozdravlja po racionalnej zanesljivi metodi. Pri bolnih na pljučah in nadušljivih dosežemo v štirih tednih čudovite vspehe. Prosimo obširno poročilo poslati nam s pridejano marko za odgovor. (708-13)

Privatna klinika „Freisal“ v Solnogradu (Avstrija).

Tujci:

24. februarja.

Pri **Stonu:** Haupt z Dunaja.
Pri **Mallé:** Schneberger z Dunaja. — Behofschitz iz Linca — Windt iz Prage. — König iz Gradca. — Herwisch z Dunaja.
Pri **avstrijskem cesarji:** Eržar iz Cerknice.

Meteorologično poročilo.

Dan	Čas opazovanja	Stanje barometra v mm.	Temperatura	Vetrovi	Nebo	Mo-krina v mm.
24. febr.	7. zjutraj	739-55 mm.	0-0° C	sl. svz.	obl.	
	2. pop.	739-14 mm.	3-6° C	sl. svz.	obl.	0-00 mm.
	9. zvečer	740-24 mm.	1-6° C	sl. svz.	jas.	

Srednja temperatura 0-7°, za 0-5° nad normalom.

Dunajska borza

dne 25. februarja t. l.

(Izvirno telegrafično poročilo.)

Papirna renta	86 gld. 55	kr.
Srebrna renta	86	70
Zlata renta	114	19
5% marena renta	101	85
Akcije narodne banke	869	
Kreditne akcije	297	90
London	126	15
Srebro	10	02
Napol.	5	95
C. kr. cekini	61	80
Nemške marke	250 gld.	128
4% državne srečke iz l. 1854	100 gld.	172
Državne srečke iz l. 1864	104	20
Ogrska zlata renta 4%	95	45
5% papirna renta 5%	104	—
5% štajerske zemljišč. odvez. oblig.	100 gld.	116
Dunava r-g. srečke 5%	126	50
Zemlj. obč. avstr. 4 1/2% zlati zast. listi	116	50
Prior. oblig. Elizabetine zapad. železnice	107	75
Prior. oblig. Ferdinandove sev. železnice	100 gld.	178
Kreditne srečke	10	19
Rudolfove srečke	120	116
Akcije anglo-avstr. banke	170 gld. a. v.	205
Tramway-društ. velj.		

Št. 1317.

(111-1)

Razpis službe!

Vsled sklepa deželnega zbora kranjskega se ima nastaviti provizorično za l. 1886 tretji konceptni uradnik pri deželnem odboru kranjskem z letno plačo 1200 gld.

Prošnjiki za to službo imajo svojo popolno zmožnost za politično-administrativno službovanje s spričevali o dovršenih teoretičnih in praktičnih izpitihih — in popolno znanje slovenskega in nemškega jezika izkazati.

Prošnje naj se do 20. marca 1886 deželnemu odboru kranjskemu pošljejo.

V Ljubljani, dne 22. februarja 1886.

V „Narodni Tiskarni“ v Ljubljani

prodajajo se

Jurčičevi zbrani spisi

po znižani cen.

- 1. zvezek:** Deseti brat. Roman.
- 2. zvezek:** I. Jurij Kozjak, slovenski janičar. Povest iz 15. stoletja domače zgodovine. — II. Spomini na deda. Pravljičje in povesti iz slovenskega naroda. — III. Jesensko noč mej slovenskimi polharji. Črtice iz življenja našega naroda. — IV. Spomini starega Slovenca ali črtice iz mojega življenja.
- 3. zvezek:** I. Domen. Povest. — II. Jurij Kobila. Izvirna povest iz časov lutravske reformacije. — III. Dva prijatelja. — IV. Vrban Smukova ženitev. Humoristična povest iz narodnega življenja. — V. Golida. Povest po resnični dogodbi. — VI. Kozlóska sodeba v Višnji Gori. Lepa povest iz stare zgodovine.
- 4. zvezek:** I. Tihotapec. Povest iz domačega življenja kranjskih Slovincov. — II. Grad Rojine. Povest za slovensko ljudstvo. — III. Klošterski žolnir. Izvirna povest iz 18. stoletja. — IV. Dva brata. Resnična povest.
- 5. zvezek:** I. Hei mestnega sodnika. Izvirna zgodovinska povest iz 15. stoletja. — II. Nemški vâlpet. Povest. — III. Sin kmetskega cesarja. Povest iz 16. stoletja. — IV. Lipe. Povest. — V. Pipa tobaka. Povest. — VI. V vojni krajini. Povest.

Zvezek po 60 kr.,

eleg. vezan po 1 gld.

Pri vnanjih naroč-

lih velja poštnina

za posamični neve-

zani zvezek 5 kr.,

za vezani 10 kr.

Dijaki

dobivajo Jurčičeve

„Zbrane spise“ po

50 kr. izvod, ako

si naročé skupno

najmanj deset iz-

vodov.

Prodajajo se v

(83-8)

„NARODNI TISKARNI“

v Ljubljani,

Kongresni trg,

Gledališka stolba.

Važno

za trpeče na prsih in pljučah.

Neogibno potreba zoper kašelj, hripavost, zaslizanje, katar in osloveči kašelj, za take, ki želé dobiti čist in krepak glas, za škrofolj-naste, krvične, sledične in krvič-revne je

sok kranjskih planinskih zelišč.

s podf. orno kristim apnom in železom pomešan.

Lastni izdelek. Cena 56 kr.

Dobiva se v (673-16)

LEKARNI TRNKOCZY

sraven rotov v Ljubljani.

Razpošilja se vsak dan po pošti.